

Grigory Spiridonoviç Petrov

Rus hatip, gazeteci, yazar Grigory Spiridonoviç Petrov 1869'da Petersburg'a bağlı Yamburg kasabasında dünyaya geldi. Babası bir meyhane garsonuydu.

1886'de din okulundan, 1891'de Peterburg İlahiyat Akademisi'nden mezun oldu ve din görevlisi olarak tayin edildi. Kilisedeki görevinin yanı sıra Mihaylov Harp Okulu, Aleksandrov Lisesi, Teknik Okulu ile Peterburg'un farklı liselerinde ders verdi. Bir hatip, gazeteci ve hoca olarak ünü yayılınca Çarlık ailesi tarafından prensleri eğitmesi için saraya davet edildi. Ancak fikirleri Kilise yöneticilerini rahatsız etmeye başlayınca 1903'te okullarda verdiği dersler kendisinden alındı ve kilisedeki görevinden çıkarıldı; saraydaki işinden de ayrılmak zorunda kaldı.

1907'de "zararlı gazetecilik faaliyetlerinden ötürü" Petersburg yakınında bir manastıra sürgün edilen yazar, manastırda bulunduğu sırada, adaylığını koymadığı halde Rusya'nın ikinci Duma'sına milletvekili seçildi.

1908'de Kilise yönetimine hitaben yazdığı mektupta yer verdiği eleştirilerine bağlı olarak Kiliseden aforoz edildi⁴. Kendisine karşı açılan dava sonucunda din görevliliği mesleğinden ihraç edildi, yedi yıl Peterburg ve Moskova'da yaşaması yasaklandı ve yirmi yıl bir süreyle devlet işlerinde çalışmaktan men edildi.

Papazlık rütbesi alındıktan sonra ünü daha da artan yazar, 1908'den itibaren Kırım'da ikamet etti. Rusya'da ve yurtdışı ülkelerde gezerek çok sayıda konferans verdi. Yurtdışında gezdiği yerler arasında en çok Finlandiya'dan etkilendi. Yazıları, *Russkoye Slovo* adlı gazetede her gün yayımlandı. Kitapları Balkan ve Avrupa ülkelerinde çevrilip yayımlandığından yurtdışında tanındı.

Petrov, Ekim Devrimi'nden sonra Bolşevikleri rahatsız eden görüşleri nedeniyle çeşitli baskılar görüyordu; ihtilal kaosunda yakınlarını ve oğlunu kaybetmişti. 1920'de Kırım'dan kalkan ve içinde ülkeden kaçan Denikin Ordusu mensuplarının bulunduğu son gemiye yalınayak ve üzerindeki pijamayla binerek hayatını kurtarmayı başardı. İstanbul'dan geçtikten sonra kısa bir süre Gelibolu'da kaldı ve daha sonra bir grup Rus göçmeniyle birlikte Yugoslavya Krallığı'na geçti.

Sanatçı, Yugoslavya Krallığı'nda yöneticiler tarafından büyük ilgi gördü ve Belgrad Üniversitesi'ne profesör olarak tayin edildi. Son yıllarında üniversitedeki derslerinin yanı sıra, tüm ülkeyi gezerek konferanslar verdi; hatip ve gazeteci-yazar olarak büyük bir üne kavuştu. Eserleri, Sovyet döneminde ülkesi Rusya'da yasaklanmıştır ancak Bulgaristan'da ve o yıllarda yeni kurulan Türkiye'de etkili olmuş, devrin aydınlarını etkilemiştir. *Beyaz Zambaklar Ülkesinde* adlı kitabı, Türkçede en çok okunan yabancı eserler arasına girmiştir.

1925'te sağlık durumu kötüleşen Petrov, mide kanseri nedeniyle ameliyat için devlet imkânlarıyla Paris'e gönderildi; ancak iyileşemeyerek 18 Haziran 1925'te hayatını kaybetti. Yakılan naaşının külleri eşi ve kızının yaşadığı Novi Sad kasabasında defnedildi. Mezarı daha sonra kızı tarafından Münih şehrinin Ostfriedhof Mezarlığı'na nakledildi.

Grigory Petrov

Beyaz Zambaklar Ülkesinde

Genel Yayın Yönetmeni / Ahmet İzci

Editör / Elif Güngör

Çeviri / Turgay Yıldız

Kapak / Yunus Karaaslan

İç Tasarım / Adem Şenel

Baskı - Cilt / Ravza Yayıncılık ve Matbaacılık

Kale İş Merkezi No: 51-52

Davutpaşa - İstanbul

Tel: 0212 481 94 11

1. Baskı: 2019

İstanbul, 2019

ISBN: 978-605-7703-00-2

T. C. Kültür Bakanlığı Sertifika No: 40345

© İlgi Kültür Sanat Yayıncılık Ltd. Şti. 2019

İlgi Kültür Sanat Yayıncılık

Çatalçeşme Sokak. No: 27/7

Cağaloğlu / İSTANBUL

Tel: 0 212 526 39 75

www.ilgikultur.com

e-mail: info@ilgikultur.com

Grigory Petrov

**BEYAZ ZAMBAKLAR
ÜLKESİNDE**

Rusça Aslından Çeviren
Turgay Yıldız

İÇİNDEKİLER

1. MENE, TEKEL, PERES / 9
 2. KAHRAMANLAR VE KİTLELER / 15
 3. “İKUYNEN TAİSTELU” / 25
 4. SUOMİ / 51
 5. SNELLMAN / 55
 6. KİLİSE / 61
 7. İKTİDAR / 69
 8. KIŞLA / 75
 9. FUTBOL / 89
 10. EBEVEYNLER VE ÇOCUKLARI / 101
 11. KAROKEP / 109
 12. KÖYLÜLER / 155
 13. PASTÖR MACDONALD / 181
- SONSÖZ / 236

SUNUŞ

*Engeller, başarısızlıklar, işinizin düşmanları ve düşmanlarınızın zaferleri olacak. Sönmeyin! Ruhsal olarak çökmeyin! Asla pes etmeyin! Engellerle ve başarısızlıklarla karşılaştığınızda “Denedik.” Başladık ve mücadele verdik. Destek yoktu. Her adımda engellerle ve düşmanlıkla karşılaştık, demeyin. Bizlere tanıdık gelen bu sözler, güçlü hatip ve yazar Grigory Petrov’un, hayatı boyunca üstünde durduğu, gayretle ulaşmaya çalıştığı ve önce Rusya’da, ardından da hayatının son zamanlarını geçirdiği Yugoslavya ve Bulgaristan’da filizlenmesi için büyük emekler verdiği ideallerini, muasır medeniyetler seviyesine ulaşma reçetesini kaleme aldığı *Beyaz Zamanbaklar Ülkesi*’nden”. Tanıdık gelen diyoruz çünkü okuduktan sonra kitaptan etkilenen, okullara dağıtılmasını teşvik buyuran ve yazarla benzer idealleri paylaşan Atatürk’ün de “Gençliğe Hitabe’sinde” kullandığı dil örtüşmektedir. Eski bir rahip olan ve düşünceleri nedeniyle kiliseden aforoz edilen Grigory Petrov’un hayatının son demlerinde, 1923 yılında, Sırpça kaleme aldığı ve birçok dile tercüme edilen kitabı *Beyaz Zambaklar Ülkesi*, bir halkın yoktan var olma mücadelesini gözler*

önüne sererek Atatürk dönemi ve sonrasında Türkiye'ye ışık tutmuş, rehber olmuştur.

Petrov'un, Finlandiya'da geçirdiği uzun yılların birikiminden oluşan izlenimlerini telkin yeteneği ile harmanlayıp, gerçeklikten zaman zaman koparak kurguladığı kitap, 1806 yılında doğan, Fin filozof Snellman'ın etrafında şekillense de Petrov yer yer kahramanının kişiliğine bürünüyor, onun ağzından konuşuyor. Son bölümünde ise İsveçli bir rahip karakterine dönüşen yazar eserinin özünü, amacını, üslubunu, yöntemini Rus filozof Vasily Rozanov'un da dile getirdiği gibi -sıradan halkın anlamakta zorlanacağı "entelektüel" her şeyden arındırarak- en yalın hali ile anlatıyor.

Ben bir romancı değilim. Kitabım boş geçen günleriniz ve saatlerinizde keyifli bir okuma yapmanız için yazılmış sanatsal bir edebiyat eseri değil. Ben toplum ya da halk öğretmeni de değilim. Ben, ödemesini yapmadığınız yüzlerce hesabıyla yaşamını size yönlendiren halk kitlelerinin habercisi, temsilciyim.

"Sistemsizliğim" benim sistemim ve pedagojik tekniğim. Tekrarlarım ise yorulmak bilmeden tek bir noktaya vurgu yapıyor...

Bundan birkaç yıl önce Moskova'daki İmparatorluk Bolşoy Tiyatrosu'nun duvarlarında beklenmedik bir şekilde geniş çatlaklar oluştu. Bu çatlakların temelden çatıya kadar uzanması sebebiyle devasa yapının çökmesi ve içindeki veya çevresindeki insanların göçük altında kalması gibi bir tehlike oluşmuştu. Bu çatlakların nedenini aramaya koyulup binanın temelinde birkaç çukur kazdılar ve İmparatorluk Tiyatrosu'nun devasa taş binasının çürümüş ahşap bir temel üzerinde durduğunu tespit ettiler.

Yüz yıl önce bu devasa tiyatronun inşası sırasında, üzerlerine kalın meşe tomruklarının döşendiği büyük ve kalın kazıklar toprağa çakılmış, bunların üzerine ise yüksek taş duvarlar örülmüştü. O dönemde böyle bir temelin oldukça dayanıklı olduğu düşünülüyordu.

Tiyatro binası bir asır boyunca ayakta kalmış, ancak zaman da kendi payına düşeni almıştı. Kalın kazıklar içten içe çürümüş, duvarlar ise bel vermeye, çatlama başlamıştı. Yarıklar oluşmuş bu yüzden de duvarlar yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Ne yapılmalıydı? Bina yıkılmalı mıydı? Mühendisler başka bir çözüm buldu. Çürüyen tomrukları bölüm

bölüm, yavaş yavaş granit bloklarla değiştirmeye başladılar ve bu şekilde temelin tamamını yenilediler. Böylece İmparatorluk Tiyatrosu'nun devasa binası yeni, sağlam bir temel üzerine oturtuldu. Hâlâ da sapasağlam ayakta duruyor.

Devletlerin tarihi ve halkların yaşamı da bize Moskova'daki İmparatorluk Tiyatrosu'nun tarihini anlatır. Devlet düzeninin eski altyapısı, geçmişte bir anlam ifade eden halkların yönetim biçimi şimdilerde gücünü ve yetkinliğini yitirdi. Bilge bir atasözü şöyle der: “Yeni zamanlar yeni şarkılar doğurur.” İnsanoğlu kuşaktan kuşağa değişir. Yenilenir. Yeni kavramları, yeni amaçları ve yeni talepleri de kendisiyle birlikte getirir. Bu yeni kuşaklara artık ortadan kalkmış yönetim biçimlerini zorla benimsetmek olmaz, yeni nesillerin yaşamının temeline devlet yönetiminin makul, adaletli ve sağlam esaslarını koymak gerekir.

Bazı ülkelerde devlet akli tam da böyle çalışır. Bilge ve adil yönetim biçimleri sükûnetle, hiçbir yıkım olmadan, zamanında devreye sokulur. Fakat başka ülkelerde yönetim biçiminin ve halkın eğitiminin yavaşça, ancak ara vermeksizin iyileştirilmesi gerekliliği ya anlaşılmaz ya da anlaşılacak istenmez. Devlet geleneğinin duvarları örselenir, çatlaklar oluşur. Çatlaklar gittikçe genişler ve uzar fakat kimse bu durumu önemsemez. Bu nedenle eski, hatta güçlü devletlerde yalnızca çatlaklar oluşması değil, bu devletlerin yıkılması da şaşırtıcı değildir. Osmanlı, Pers ve Avusturya

yıkıldı. Sonunda eski ve büyük Rusya da, Bismarck'ın ve Wilhelm'in Almanya'sı' da yıkıldı.

İncil'de, vaktiyle gaddar, sert ve kudretli bir hükümdarın sarayının duvarlarında ateşle “Mene, tekel, peres”² şeklinde bir yazının ortaya çıktığını anlatan bir mesel vardır.

Bilge Daniel “Bu sözler, ürkütücü bir alamettir, eski devletin yaşam gücünü yitirdiğini ve kaçınılmaz bir yıkıma mahkûm olduğunu söyler” diyerek bu kelimelerin anlamını açıklar.

Antik Roma'nın, büyük İspanyol kralı Felipe'nin ve Alba dükünün saltanatının, Fransız kralı XIV. – XV. Louis'nin acınacak kaderleri; Rus Romanov hanedanlığının, Alman Hohenzollern hanedanlığının ve Avusturyalı Habsburg³ hanedanlığının trajedisi,

-
- 1 **Otto von Bismarck (1815-1898)** – Yürürlüğe soktuğu plan sayesinde Almanya'yı birleştiren seçkin Alman devlet adamı. 1871-1890 yılları arasında Alman İmparatorluğunun baş şansölyesi. **I. Wilhelm Hohenzollern (1797-1888)** - 1861'den itibaren Prusya kralı ve 1871'den sonra Alman imparatoru. Almanya onun saltanatı sırasında birleşti.
Petrov'un burada Almanya'nın çöküşünden kastı 1918 yılında I. Dünya Savaşı ve devrim sonucunda imparatorluk hanedanının yıkılması.
 - 2 Eski Ahit'te (Daniel 5) Kral Belshazzar'ın sarayında verdiği ziyafet sırasında bir insan elinin belirerek sarayın kireç duvarlarına “MENE, MENE, TEKEL, UFARSİN” yazdığı anlatılır. Bilge adamların hiçbiri bu sözleri yorumlayamaz, yalnızca Daniel çıkıp doğru yorumu yapabilir; “İşlerin Tanrı tarafından birer birer sayıldı (mene). Terazide tartıldın ve eksik bulundun (tekel). Krallığın ikiye bölündü ve Perslerle Medlere verildi. (ufarsin)”
 - 3 **Antik Roma** - M.Ö. VIII. yy. - M.S. 476 yılları arasında var olan